

[J. Chr. Jensen.]

over, at Fæstningen ikke burde sælges, men burde overgives paa den ene eller den anden Maade til Offentligheden.

Jeg bad saa privat og rent personligt 2 Medlemmer af hvert af de fire store Partier om et Samarbejde for at forhindre videre Salg. Vi var enige om alle 8 — det var et selvbestaltet Udvalg, men vi var enige om, efter at vi havde hørt dette Foredrag, og efter at vi havde været ude og se nogle af Lokaliteterne derude, at man skulde henstille til Finansministeren ikke at sælge flere af disse Arealer. Man valgte mig til Formand for dette Udvalg, og jeg førte paa Udvalgets Vegne en Forhandling med daværende Finansminister Neergaard, for øvrigt ogsaa med Departementschef Kofoed og senere, efter Fællesraad, med Københavns Kommune, med Borgmester Hedebo. Der blev ikke noget ud af det hele ud over, at Finansminister Neergaard lovede, at man ikke vilde sælge mere af Fæstningsarealerne uden i hvert Fald at lade Finansudvalget faa Viden derom, saadan at man faktisk fra Rigsdagens Side havde lidt Haand i Hanke med det. Men det var allerede noget, hvad der dér blev opnaaet. Vi havde altsaa faaet standset, om jeg saa maa sige, Salget af disse Arealer.

Fæstningen — det, der nu er tilbage, er den store, sammenhængende Fæstning — strækker sig fra Utterslev Mose ude ved Husum og ud til Køge Bugt. Det er en Strækning paa ca. 12 km eller stærkt op imod 2 danske Mil. Jeg kender denne Fæstning fra Ende til anden, fordi jeg har haft min Interesse i at færdes derude, og jeg maa sige, at denne Fæstning overgaar alt andet, hvad jeg har set, i Skønhed: Volde og Grave, det tilsyneladende stille Vand, som dog er rindende, fordi der er en betydelig Forskel i Højden fra Utterslev Mose ud til Køge Bugt, jeg tror ca. 30 Meter. Derfor fremkommer der paa denne Strækning en lang Række smukke Vandfald, som kun gør Skønhedsvirkningen større, og de fremskudte Caponnièrer danner ligesom Øer derude. Naturen har faaet Lov til at udfolde sig fuldkommen frit; Hyld, Syren, vilde Roser, Brombær, Kaprifolier, Aakander og andre smukke Planter gør Naturskønheden saa betagende, at jeg ikke tror, der findes noget lignende andre Steder i vort Land.

Vi kender alle Omgivelserne ved Kastellet, Graven, Kastelvolden og Smedelinien, og jeg tror, vi alle er klar over, at København ejer her en Perle, som er enestaaende; men man forestille sig saa en

Strækning paa 12 Kilometer af saadanne Perler, det ene Billede endnu skønnere end det andet, og disse Billeder derude er endnu større og skønnere end Perlen ude ved Kastellet, fordi de ikke er friseret — det taaler Naturen nemlig ikke, i hvert Fald kan man ikke frisere Naturen, saa den bliver skønnere, og den derude er altsaa heller ikke blevet friseret.

Det hele skal efter min Formening have Lov til at ligge, som det ligger; Menneskehaand kan kun gøre Skade dér. Lidt Fletværkshegn paa de mest udsatte Steder, helst saa usynligt som muligt, og nogle Trapper, helst af Natursten, saaledes at Idyllen ikke ødelægges. Og Fæstningsvolden kan modtage hele Københavns Befolkning, ja, mange flere paa een Gang, uden at man overhovedet behøver at berøre Volden eller Graven paa den anden Side; man kan være oppe paa den høje Vold.

Altsaa, jeg tror, at dette samtidig er en Turistattraktion af saa stor Værdi, som vi ikke har det i Nærheden af København eller maaske ikke i hele Danmark, fordi Naturen derude er saa enestaaende. Og jeg vil tilføje, at noget lignende findes ikke i nogen By i Europa; i de Byer, jeg har set, og det er de fleste Hovedstæder i Europa, har de i hvert Fald ikke noget tilnærmelsesvis som dette at opvise.

Nu er Bebyggelsen ved at komme ud til denne Fæstning, og det er givet, at Graven bliver ikke fyldt; men det vilde være en Forbrydelse at sælge Stykker af Fæstningen til privat Bebyggelse og lukke Offentligheden ude, saa jeg tror, Offentligheden efterhaanden er klar over, at det skal blive ved at være et offentligt Anlæg lige fra Utterslev Mose ud til Køge Bugt. Bebyggelsen er snart ved at naa derud, derfor raaber jeg dette Varsko nu, som vi allerede gjorde det i 1927. Der er mere Grund til det i Dag end dengang, og jeg vil derfor tillade mig at stille et Forslag, som jeg beder Ministeriet overveje; maaske kunde der nedsættes et Udvalg eller en Kommission, som kunde foretage en Indstilling om disse Spørgsmaal, som jeg for øvrigt ellers mener er lige at gaa til.

Det, mit Forslag gaar ud paa, er, at Staten køber eller eksproprierer et Areal derude.

Man talte om det, dengang Spørgsmaalet sidst var fremme, og jeg kan huske, at den tidligere Justitsminister sagde, at man mente at have Lovhjemmel til at ekspropriere, idet man vel i høj Grad maatte kunne sige, at det skete i Almenvellets Interesse. Jeg ved ikke, om det er rigtigt, andre Juri-